

Ключевые слова: профессионализм, предпринимательство, предпринимательская деятельность.

In the article the problem of ground of the basic methodological going is considered near a concept and structure of professionalism of businessmen. The reliable aims of achievement of success are considered with businessmen, criteria of professionalism in entrepreneurial activity.

Key words: professionalism, enterprise, entrepreneurial activity.

Путінцев А. В. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Луганськ, Україна)

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка Н. П. Прищепя

УДК 37+81

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЕФІНІЦІЙ «КОМПЕТЕНЦІЯ» ТА «КОМПЕТЕНТНІСТЬ»

І. О. Сафонова

У статті представлені огляд та аналіз існуючих точок зору вітчизняних та зарубіжних науковців на предмет дослідження введених в обіг дефініцій «компетенція» та «компетентність» щодо збігу та розмежування їхнього змістовного поля, а також їхній розгляд у духовному вимірі.

Ключові слова: компетенція, компетентність, дефініції.

Сучасний світ, набираючи нестримні звороти розвитку, перетворюючись, за словами американського філософа Є. Тоффлера, в єдину «надіндустріальну цивілізацію третьої хвилі» [20], потребує негайного переосмислення технологій, цінностей життя, вимагає абсолютно нових ідей, нового планетарного мислення, нових класифікацій, методологічних і концептуальних консенсусів. «Ми не можемо, – говорить Є. Тоффлер, – втиснути завтрашній світ у вчорашнє традиційне, затишне житло. Не годяться вже ані ортодоксальні напрями думок, ані ортодоксальні настрої» [там само, с. 14]. У зв'язку з цим особливого

значення набуває компетентнісний підхід в освіті, що розглядається багатьма науковцями як такий, що допомагає людині набутти життєво важливих компетентностей, надає можливості орієнтуватися в сучасному глобалізованому світі. Компетентнісно орієнтована освіта останнім часом є в центрі уваги таких міжнародних організацій, як ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Організації європейського співробітництва та розвитку, Міжнародного департаменту стандартів та ін. Жак Делор у доповіді Міжнародної комісії з питань освіти ХХІ століття «Освіта: прихований скарб» визначив так звані «чотири стовпи», що є основоположними для освіти в цілому: *«навчитися пізнавати, навчитися робити, навчитися жити разом, навчитися жити [6]»*, сформулювавши по суті глобальні компетентності сучасності. Нещодавно в науковий обіг введені основні дефініції компетентнісного підходу “компетенція” та “компетентність”, але серед науковців немає однозначного їхнього тлумачення, навіть в нормативних документах вони подаються дещо розмито. Так, у Глосарії термінів ЄФО ці терміни використовується як тотожні [4, с. 63]. Отже, враховуючи амбівалентність головних дефініцій категоріального апарату, встала негайна потреба визначення їхніх сутнісних характеристик.

Розв’язання окресленої проблеми започатковане в працях Н. Хомського, Дж. Равена, А. Хуторського, І. Зимньої, В. Лугового, О. Овчарук, Н. Бібік, О. Садохіна, О. Пометун, Л. Синельникової, В. Байденка, В. Ледньова, Н. Нікандрова, М. Рижаківа, В. Болотова, В. Серикова та інших вітчизняних і закордонних науковців. А. Хуторський, І. Зимня, В. Луговий, В. Байденко розглядали категорії «компетенція / компетентність» в контексті нового підходу до освітніх стандартів; О. Овчарук та О. Пометун здійснили порівняльний аналіз їхнього розвитку в європейських країнах та Україні; Дж. Равен висвітлив ціннісно-мотиваційний аспект проблеми; Л. Синельникова досліджувала комплекс професійних компетенцій у проекції на особистість філолога; В. Болотов, В. Сериков розглядали компетентність як наслідок саморозвитку, самоорганізації особистості; О. Павленко, М. Головань Ю. Шапран вивчали безпосередньо їхні сутнісні характеристики.

Метою статті є огляд та аналіз існуючих точок зору вітчизняних та зарубіжних науковців на предмет дослідження введених в обіг дефініцій «компетенція» та «компетентність» щодо збігу та розмежування їхнього змістовного поля, а також їхній розгляд у духовному вимірі.

Деякі дослідники [18, с. 292] вважають, що витoki компетентнісного підходу беруть свій початок ще з античних часів та пов'язані з ім'ям Арістотеля, який досліджував можливості людини, її силу («атере»), яку можна вдосконалювати та розвивати до тієї міри, що стає вагомою ознакою особистості. Інші науковці [7, 17] стверджують, що освіта, орієнтована на розвиток компетенцій, почала формуватися у 1965 році із запропонованого Н. Хомським у Массачусетському технологічному інституті поняття «компетенція», вжитого стосовно теорії мови та трансформаційної граматики. Вже тоді вчений побічно наголошував на відмінностях у поняттях «компетентність» та «компетенція», наполягаючи на фундаментальній різниці між знанням мови та реальним її використанням в конкретних ситуаціях [22].

Аналізуючи роботи фундаторів компетентнісного підходу в освіті [1, 2, 3, 7, 12, 24] можна виокремити три етапи становлення і розвитку компетентнісних понять. *Перший* етап (1960 - 1970 рр.) – введення у науковий обіг дефініцій «компетенція» та «компетентність» (Н. Хомський). В цей час з'являються дослідження граматичної компетентності (Н. Хомський), а пізніше – комунікативної (Д. Хаймс). *Другий* етап характеризується використанням зазначених категорій в теорії та практиці навчання мові, спілкуванню, в менеджменті та управлінні. З'являється робота видатного британського психолога Дж. Равена «Компетентність у сучасному суспільстві» (1984), де подається досить широке тлумачення поняття «компетентність». Вчений включає до складу змістовного поля цієї дефініції велику кількість незалежних компонентів із когнітивної, емоційної сфер тощо. Оригінальність і специфіка концепції компетентності, за Дж. Равеном, полягає у визнанні системоутворюючого значення мотиваційно-ціннісної сфери особистості. «Види компетентності є внутрішньо мотивовані характеристики, пов'язані з системою особистих цінностей. Основне завдання психологів, педагогів і керівників – зосередити свої зусилля на оцінці мотивації. Мотивацію в першу чергу визначають особисті цінності» [13, с. 258]. Вчені не лише досліджують компетенції / компетентності, але й визнають їхнім кінцевим результатом навчального процесу (Н. Кузьміна, Л. Петровська). *Третій* етап (після 1990 року) характеризується появою значної кількості наукових робіт, в яких компетенція / компетентність стають предметом всебічного розгляду (І. Зимня, О. Пометун, О. Овчарук, В. Хутмахер, А. Хуторський, О. Садохін, Н. Бібік, О. Павленко, Ю. Шапран, О. Слюсаренко та ін.).

З метою огляду сутнісних характеристик дефініцій «компетентність» та «компетенція» ми здійснили аналіз низки словникових та наукових джерел.

Джерело: словникові статті	Компетенція
Велика Радянська енциклопедія (др. вид. 1949 - 1958 рр.)	Компетенція (лат. <i>competentia</i> , від <i>competere</i> — спільно досягаю, добиваюся; відповідаю, личу) сукупність повноважень (прав і обов'язків) якого-небудь органу або посадової особи, встановлена законом, статутом даного органу або іншими положеннями.
Академічний тлумачний словник (1970-1980) в 11 томах (СУМ 11).- Т. 4. - с. 250.	1. <u>Добра обізнаність із чим-небудь.</u> (<i>підкр. авт. у випадку збігу значень обох дефініцій</i>) 2. Коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи.
Українська Радянська енциклопедія Академії Наук (АН УРСР).- Київ.- 1974.	Компетенція (лат. <i>competentia</i> , від <i>competere</i> — взаємно прагну; відповідаю, підходжу) — сукупність предметів відання, завдань, повноважень, прав і обов'язків державного органу або посадової особи, що визначаються законодавством.
Словник іншомовних слів за редакцією О. С. Мельничука.- Київ.- 1974.	Компетенція (лат. <i>competentia</i> , від <i>competere</i> — взаємно прагну; відповідаю, підходжу) — коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи; коло питань, в яких дана особа має певні повноваження, знання, досвід.
Великий тлумачний словник сучасної української мови під ред. В.Т. Бусел.- К.: Ірпінь.- 2003.	1) <u>Добра обізнаність із чим-небудь.</u> 2) Коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи.
Словник російської мови С. І. Ожегова - М.- 1985. - с.248.	1) <u>Коло питань, в яких хто-небудь добре обізнаний.</u> 2) Коло чийхось повноважень, прав.
Джерело: словникові статті	Компетентність

«Словник іноземних слів» 1952р.	Від «компетентний» (лат. competens, competentis – належний, здатний) – що знає, досвідчений в певній області; що має право по своїх знаннях або повноваженнях робити або вирішувати що-небудь, судити про що-небудь.
Велика Радянська енциклопедія (др. вид. 1949 - 1958рр.)	Термін «компетентність» відсутній.
Академічний тлумачний словник (1970-1980) в 11 томах (СУМ 11). - Т 4.- с .250.	Властивість за значенням компетентний. <u>Поінформованість, обізнаність, авторитетність.</u>
Українська Радянська Енциклопедія Академії Наук (АН УРСР). - Київ. — 1974.	<u>Поінформованість, обізнаність, авторитетність.</u>
Словник іншомовних слів за редакцією О.С. Мельничука. – Київ.- 1974.	[Від лат. competens (competentis) – належний, відповідний] – 1) Досвідчений у певній галузі, якомусь питанні. 2) Повноважний, повноправний у розв'язанні якоїсь справи. <u>Поінформованість, обізнаність, авторитетність.</u>
Великий тлумачний словник сучасної української мови під ред. В.Т. Бусел.-К.: Ірпінь. -2003.	Властивість за знач. компетентний. <u>Поінформованість, обізнаність, авторитетність.</u>
Словник російської мови С.І. Ожегова - М. - 1985.- с. 248.	1. <u>Знаючий, поінформований, авторитетний у будь-якій галузі.</u> 2. Володіючий компетенцією.
Науковці	Компетенція
Хуторський А.В. Ключові компетенції та освітні стандарти.// Доповідь на відділенні філософії освіти та теорії педагогіки РАО 23 квітня. - 2002. Центр «Ейдос» www.eidos.ru/news/compet.htm	Компетенція включає сукупність взаємозв'язаних якостей особистості (знань, умінь, навиків, способів діяльності), що задаються по відношенню до певного кола предметів та процесів, необхідних для якісної продуктивної діяльності по відношенню до них. Компетенція - відчужена, наперед задана вимога (норма) до освітньої підготовки учня.

Овчарук О.В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти // зб. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ Під загальною ред. О.В.Овчарук. – К.: „К.І.С”.- 2004 . - С. 5 - 14.	Компетенція – об’єктивна категорія, суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень та ін. у певній сфері діяльності людини як абстрактного носія.
Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування // зб. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ Під загальною ред. О.В.Овчарук. – К.: „К.І.С”.- 2004.- С . 45 - 50.	Соціально закріплений освітній результат. Тобто компетенції можуть бути виведені як реальні вимоги до засвоєння учнями сукупності знань, способів діяльності, досвіду ставлень з певної галузі знань, якостей особистості, яка діє в соціумі.
Зимня І.О. Ключові компетенції – нова парадигма результату освіти / І. О. Зимня // Вища освіта сьогодні. – 2003. – № 5. – С. 34 – 42.	Компетенції – це деякі внутрішні, потенційні, приховані психологічні новоутворення: знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і стосунків, які потім виявляються в компетентностях людини.
Синельникова Л.М. Комплекс професійних компетенцій Освіта Донбасу.- №1 (144).- 2011. - С.110.	Властивість, якість.
Садохин А.П. Межкультурная компетенция и компетентность в современной коммуникации (Опыт системного анализа) / А.П. Садохин // Общественные науки и современность. – 2008. – № 3. – С.156-166.	Сукупність об’єктивних умов, визначаючих можливості та межі реалізації компетентності індивіда.
Науковці	Компетентність
ЮНЕСКО Quality education and competencies for life/ Workshop 3/ Background Paper 2004, р. 6	Здатність застосовувати знання та вміння ефективно й творчо в міжособистісних відносинах – ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях. Компетентність – поняття, що

	логічно походить від ставлень до цінностей, та від умінь до знань.
Хуторський А.В. Ключові компетенції та освітні стандарти.// Доповідь на відділенні філософії освіти та теорії педагогіки РАО 23 квітня. - 2002. Центр «Ейдос» www.eidos.ru/news/compet.htm	Компетентність – володіння, оволодіння людиною відповідною компетенцією, що включає його особистісне відношення до неї і предмета діяльності. Особистісна якість (характеристика), що вже склалася.
Овчарук О.В.- там само	Компетентність – це інтегрована характеристика якості особистості, результативний блок, сформований через досвід, знання, вміння, ставлення, поведінкові реакції. Компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних відношень та практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань та умінь, всього того, що можна мобілізувати для активної дії. Компетентності є індикаторами, що дозволяють визначити готовність учня до життя, його подальшого особистісного розвитку й до активної участі в житті суспільства.
Зимня І. О. - там само	Інтелектуально і особистісно-обумовлений досвід соціально-професійної життєдіяльності людини, що ґрунтується на знаннях.
Пометун О.І Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн// У зб. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ Під загальною ред. О.В.Овчарук. – К.: „К.І.С”.- 2004.- С . 15-24.	Під компетентністю людини педагоги розуміють спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, які набувають у процесі навчання. Вони дозволяють людині визначати, тобто ідентифікувати і розв’язувати, незалежно від контексту (від ситуації) проблеми, характерні для певної сфери діяльності.

Бібік Н.М.- там само	Компетентність – стосовно структури змісту освіти виводить метарівень, універсальний, що в інтегрованому вигляді представляє <i>освітні результати</i> , які досягаються не лише засобами змісту освіти, але й соціальної взаємодії; як у міжособистісному, так і в інституційному культурному контексті.
Синельникова Л.М. - там само	Володіння відповідною властивістю, обізнаність, ступінь відповідності діяльності суспільно значущим завданням; це особистісний ресурс, що дозволяє ефективно взаємодіяти з навколишнім світом.
Садохін О.П.- там само	Сукупність знань, умінь та навичок, що дозволяють суб'єкту ефективно вирішувати питання та здійснювати необхідні дії в якій-небудь сфері життєдіяльності.
Равен Дж. Компетентність у сучасному суспільстві: виявлення, розвиток і реалізація / Пер. з англ. М.- 2002. - С.48.	Компетентність – це специфічна здатність, необхідна для ефективного виконання конкретної дії в конкретній сфері, що включає вузькоспеціальні знання, особливого роду наочні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за свої дії.
Болотов В.О., Сериков В.В Компетентнісна модель: від ідеї до освітньої програми // Педагогіка. - № 10. - 2003.	Компетентність – це спосіб існування знань, умінь, освіченості, сприяючий особистісній самореалізації, знаходженню вихованцем свого місця в світі, внаслідок чого освіта виступає високомотивованою і в справжньому сенсі особистісно орієнтованою, що забезпечує максимальний запит особистісного потенціалу, визнання особистості та усвідомлення нею самою власної значущості.

З наведених прикладів тлумачення дефініцій «компетенція» та «компетентність» в українських і російських словниках можна дійти висновку про те, що хоча вони й відрізняються за своєю сутністю, але містять загальні характеристики. Так, загальним для обох понять є *добра*

обізнаність із чим-небудь, поінформованість, авторитетність (підкр. авт. у випадку збігу значень обох дефініцій), що вносить деяку плутанину лексико-семантичного характеру щодо їхнього розмежування. Однак друга характеристика – коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи – стосовно компетенції, безперечно, робить їх змісторозрізняльними категоріями. Ясність у з'ясуванні сутнісних характеристик зазначених понять вносять науковці, розглядаючи їх у різних аспектах. Посилаючись на обґрунтування дослідників, зробимо спробу визначитися з усіма смисловими нюансами пропонованих дефініцій.

Деякі науковці (Дж. Равен, М. Рижаків, В. Ледньов, Н. Нікандров, В. Болотов) визначають «компетентність» та «компетенцію» синонімічними лексемами, інші (Н. Хомський, А. Хуторський, І. Зимня, О. Садохін, В. Байденко, О. Овчарук, Л. Синельникова, О. Пометун, Н. Бібік) – їх розмежовують. На нашу думку, дійсно, обидва терміни знаходяться в тісному взаємозв'язку, бо взаємно передбачають один одного, але вони не є тотожними. Так, стосовно «компетенції» можна засвідчити, що йдеться про коло питань, в яких особа чи установа має певні повноваження. Якщо ми говоримо про «компетентність», то маємо на увазі особистісні характеристики людини, її практичне набуття знаннями та досвідом у якійсь сфері діяльності. Прийнятною для нас є точка зору науковців [5, 12, 15, 18], які вважають, що головною підставою для розподілу цих понять є об'єктивний та суб'єктивний фактори. Об'єктивний фактор стосується компетенції, тому що компетенція – «суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, досвіду, ставлень у певній сфері діяльності людини як абстрактного носія» [5, с. 23], визначає межі діяльності, права та обов'язки, закріплені в законах, указах, інструкціях; суб'єктивний фактор – компетентності, тому що компетентність притаманна конкретній людині та визначається наявністю особистісних якостей, знань та вмінь, здатностей для здійснення конкретних дій. Компетенцію можна розглядати як інституціональне поняття, бо вона визначає статус особистості, а компетентність – як функціональне, бо вона функціонує в діяльності. Компетенція латентна. Ми поділяємо точку зору І. Зимньої, яка трактує компетенції як «деякі внутрішні, потенційні, приховані психологічні новоутворення: знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і стосунків, які потім виявляються в компетентностях людини» [7, с. 34 – 42]. Компетентність активна, реалізується в діяльності, є результатом

діяльності, «актуальним проявом компетенції» [там само]. Наявність знань, вмінь та навичок не вичерпує її змісту, головним результатом сформованої компетентності є володіння, оволодіння знаннями, навичками, вміннями та адекватне застосування їх на практиці в залежності від ситуації. Компетентність ситуативна, бо пов'язана з конкретною ситуацією, що зумовлює її креативну сутність, тому передбачає володіння вміннями творчого, критичного мислення, вимагає гнучкості, здатності мобілізуватися в конкретній ситуації та прийняття нестандартного рішення. «Ми повинні визначати вмилу, або підготовлену, або освічену людину абсолютно інакше, ніж ми звикли (тобто не як ту, що має багатий минулий досвід і може при необхідності скористатися ним в майбутньому)... Нам потрібна людина нового типу, здатна відмовитися від минулого, яка відчуває себе досить сильною та мужньою, щоб довіряти собі у будь-якій ситуації і, якщо потрібно, вирішувати проблеми без попередньої підготовки, імпровізуючи» [10]. Доречним нам здається твердження В. Хутмахера - «компетенція» ближче до понятійного поля «знаю, як», чим до поля «знаю, що» [23].

Вважаємо також правомірною позицію В. Байденка, який зазначає, що «потрібно розрізняти компетенції (*авт.на нашу думку, більше підходить термін «компетентність»*) й особистісні якості людини (сміливість, чесність, відвертість), але необхідно, щоб компетенції підсилювалися особистісними якостями (працездатність, старанність, захопленість, витривалість, подолання труднощів, стриманість, оптимізм, терпимість при розчаруваннях тощо» [1, с. 9]. Окремі автори наукових публікацій компетентність розуміють як «сукупність компетенцій» [19, с. 111], вважають компетенцію «структурною частиною компетентності» [11, 14, с. 54]. Ми не можемо з цим погодитися, оскільки ці поняття знаходяться у різних площинах. «Компетенція» виражає вміст якогось виду діяльності, а «компетентність» стосується особистості – наявності в неї властивостей для реалізації цього вмісту. Але прийнятною для нас є позиція В. Лугового та Дж. Равена стосовно того, що компетентність складається з декількох компетентностей, бо вона є інтегральною властивістю особистості та вміщує компоненти як із «когнітивної сфери, так і емоційної» [13, с. 253]. Ми поділяємо точку зору Дж. Равена, що компетентність є «внутрішньо мотивованою характеристикою, пов'язаною з системою особистих цінностей» [там само, с. 258], бо саме цінності утворюють основу розвитку компетентності людини, є її змістоформуючим центром. І. Зимня до

складу виділених нею 10 компетенцій відносить компетенції «ціннісно-сміслової орієнтації в світі»: цінності буття, життя; цінності культури, науки; виробництва; історії цивілізацій, власної країни; релігії» [7, с. 34 - 42]. Формувати компетентність потрібно не поверхово, стимулюючи зовнішніми атрибутами, а глибоко, досконало, тому що вона не визначається наявністю дипломів, сертифікатів тощо, її витoki надходять із глибини, крізь ціннісні орієнтації людини. «Виявлення ціннісних орієнтацій індивіда, надання йому допомоги з метою яснішого їх усвідомлення, вирішення ціннісних конфліктів і оцінки альтернатив є основою будь-якої програми розвитку компетентності» [13, с. 95]. Сформована компетентність робить людину одухотвореною, сповненою високих прагнень, надає їй справжньої свободи, моральне розкріпачення, творче натхнення та повне задоволення від виконаної з душею праці. Компетентність – складова духовної культури людини, її духовного виміру. Деякі науковці [9, 21] вводять в обіг термін «духовна компетентність», розуміючи під цим «розуміння сенсу та цілей життя, ієрархії ідеалів, ставлень до професійної діяльності в умовах даного виду праці» [21, с. 26 - 28]. Чим вимірюється компетентність? Виміряти її можна опосередковано – через визнання, повагу та довіру інших людей ...

Не залишаючи за собою права на «істину в останній інстанції», вважаємо доцільним зазначити, що «компетенція» та «компетентність» є взаємопов'язаними, взаємозалежними дефініціями, взаємно передбачають одна одну, але не є еквівалентними. На нашу думку, *компетентність* – це інтегрована властивість особистості, яка є відбиттям її ціннісних орієнтацій та виявляється в наявності інтеріоризованих якостей, вмінь, навичок, досвіду, творчого мислення й реалізується в конкретній діяльності; є результатом оволодіння відповідною компетенцією; *компетенція* визначає зміст якого-небудь виду діяльності особистості як абстрактного носія та встановлює межі цієї діяльності; є об'єктивною умовою реалізації компетентності.

Література

1. Байденко В. И. Выявление состава компетентностей выпускников вузов как необходимый этап проектирования ГОС ВПО нового поколения: Методическое пособие. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. – 2006. – С. 9.

2. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування // зб. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.Овчарук. – К.: „К.І.С”. – 2004. – С. 45–50.
3. Болотов В. А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе [Текст] / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10.
4. Глоссарий терминов рынка труда, разработки стандартов образовательных программ и учебных планов. Европейский фонд образования. ЕФО, 1997.
5. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду // Матеріали II міжвузівської науково-практичної конференції 1-2 грудня 2011 р. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2011. – С. 22 - 23.
6. Делор Ж. Образование: сокрытое сокровище // Основные положения Доклада Международной комиссии по образованию для XXI века. – UNESCO. – 1996. <http://www.ifap.ru/library/book201.pdf>
7. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя// Высшее образование сегодня. – 2003. – №5. – С. 34–42.
8. Луговий В.І. Компетентності та компетенції: поняттєво-термінологічний дискурс // Педагогіка вищої школи : методологія, теорія, технології. Вища освіта України. – 2009. – № 3 (додаток 1) – К. : Гнозис. – 2009. – 630 с. – С. 8–14.
9. Манойлова М.А. Развитие духовно-нравственной компетентности в вузе // Материалы конференции 27 сентября 2012 г. «Реализация концепции духовно-нравственного развития и воспитания личности гражданина РФ в образовательном процессе». - Псков: Псковский государственный университет. – 2012. – [Електронний ресурс] <http://pskgu.ru/page/E5F65F2843D66F35443B425861D2BD0C>
10. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы. – [Електронний ресурс] – <http://nkozlov.ru/library/psychology/d3647/#.UHvxh2K1bD0>
11. Моторна Л.В. Компетентність як інтегративна характеристика особистості фахівця. – http://ito.vspu.net/upload/zbirnuku/imad/z_30/r4/kompetentnist_iak_integrativna_harakterust_uka.pdf
12. Овчарук О.В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти //зб. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під загальною ред. О.Овчарук. – К.: „К.І.С”. – 2004. – С. 5–14.
13. Равен Джон. Компетентность в современном обществе. Выявление, развитие и реализация. / Пер. с англ. – М.: «Когито-Центр». – 2002. – с. 396.
14. Рыбакова А.А. Сущность понятий «компетенция и компетентность: от количественного измерения к качественному наполнению // Вестник Ставропольского государственного университета / Философские науки/ – 2009. – № 61. – С. 51–57.
15. Садохин А.П. Межкультурная компетенция и компетентность в современной коммуникации (Опыт системного анализа) / А.П. Садохин // Общественные науки и современность. – 2008. – № 3. – С.156–166.

16. Синельникова Л.М. Комплекс професійних компетенцій // Освіта Донбасу. – 2011. – №1 /144 – С. 109–117.
17. Сиротюк А.Л. Компетентностный подход к образованию: понятийно-терминологические проблемы //Кафедра. – №1 /23. – 2009.
18. Слюсаренко О. Кваліфікаційна критеріальність компетентності: понятийно-методологічні аспекти // Філософія освіти. – 2009. – № 1-2 (8). – С. 287–299.
19. Столярук Х. С. Компетентнісні фактори впливу на рівень конкурентоспроможності працівника // Соціально-трудові відносини: теорія та практика : зб. наук. праць. – К. : КНЕУ. – 2011. – № 2. – С. 109–114.
20. Тоффлер Е. Третья хвиля. – К.: Вид. дім “Всесвіт”, 2000. – 480 с. – С. 14.
21. Хоменко О. А. Духовна компетентність учителя як складова психологічного комфорту навчально-виховного процесу // Психологічна газета. – 2010. – № 22. – С. 26–28.
22. Хомский Н. Аспекты теории синтаксиса. — М., 1972 (англ. 1965).
23. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe//Report of the Symposium Berne, Switzerland 27–30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) a // Secondary Education for Europe Strsburg, 1997.
24. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты/ А.В. Хуторской// Интернет – журнал “Эйдос”. – 2002. – 23 апреля. – <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>.

В статье представлены обзор и анализ существующих точек зрения отечественных и зарубежных учёных на предмет исследования введенных в оборот дефиниций «компетенция» и «компетентность» относительно совпадения и разграничения их смыслового поля, а также рассмотрение их в духовном измерении.

Ключевые слова: компетенция, компетентность, дефиниции.

An overview and analysis of existing points of view of domestic and foreign scholars on the subject of research put into circulation of definitions of "competency" and "competence", on coincidence and differentiation of semantic fields, as well as their consideration in spiritual dimension are presented in the article.

Key words: competency, competence, definitions.

Сафонова І. О. – викладач кафедри загальноосвітніх та фундаментальних дисциплін, аспірант кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Луганськ, Україна)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор В.М. Алфімов